

רוח ירושלמית

החיים עם הרב קוק

השיעור המרכזי בבית הרב קוק רח' הרב קוק 9 ירושלים בכל יום שלישי 20:00

בסייעתא דשמיא

חברת ל"א
ג' אלול

בד קודש

ריכוז רוחני לאומי

הרב יצחק חי זאגא

בד קודש

שלו' לכולם. אנו עומדים לפני האזכרה השנתית למרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, הניצבת בפתחו של חודש התשובה. שיא עבודת הכפרה בזמן שבית המקדש קיים, הינו בעבודת הכהן הגדול בקדש הקדשים ביום הכפורים. סוד עבודתו, כפי שנראה להלן, הוא גם המפתח להתקדמות הגאולה בדורנו על פי תורתו של מרן הרב קוק.

התורה, ויקרא טז' ד', מצוה על הכהן הגדול, שבכניסתו לקדש הקדשים, 'כתונת בד קדש ילבש, ומכנסי בד יהיו על בשרו, ובאבנט בד יחגור, ובמצנפת בד יצנוף, בגדי קדש הם...'. בד בד בד, הפסוק חוזר ארבע פעמים על המילה בד. מה פשר הדגש הזה?

ענין הבד מודגש עוד יותר בהמשך הפרשה, שם טז', 'וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקדש, וכפר...'. התורה מדגישה, שכל כהן שימלא את תפקיד הכהן הגדול, ילבש את בגדי הבד, בגדי הקודש, ויכפר. משמע שלבגדי הבד, יש תפקיד מהותי בעבודת הכפרה. וכי הכפרה תלויה בבד?

אומר רש"י, בפסוק ד', '..שאינו משמש לפנים, בשמונה בגדים שהוא משמש בהם בחוץ, שיש בהם זהב, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, אלא בארבעה ככהן הדיוט, וכולן של בוץ'. היינו בגדי הכהן הגדול, מזכירים בזהבם את חטא העגל, ולכן לובש בגדי בד לבן. תמוה. וכי כל השנה כשהכהן עובד בבגדי זהב, אין זה מקטרג? דוקא כשהוא נכנס לקדש הקדשים יש בעיה? לכאורה היינו מצפים, שכל השנה לא ילבש בגדי זהב. אכן, דבר גדול לפנינו. ננסה ללבנו, ולהאיר באורותיו הקדושים, את גאולת דורנו.

לכבוד מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

נטילה לפשיטת בגדים

פירש רש"י שם, 'ורחץ במים, אותו היום טעון טבילה בכל חליפותיו. וחמש פעמים היה מחליף מעבודת פנים לעבודת חוץ ומחוץ לפנים, ומשנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב, ובכל חליפה טעון טבילה ושני קדושי ידים ורגלים מן הכיור'. למה שני קידושי ידים ורגלים בכל החלפה? קידוש אחד לפני פשיטת בגדי זהב או לבן, ואחד לאחר שלבש הבגדים. כל כך תמוה. אחרי טבילה במקוה ולבישת בגדים, מאד מובן שמקדשים ידים ורגלים, אבל איפה שמענו על נטילת ידים כדי לפשוט בגדים?

בספר תורה תמימה, שם הערה טז', מסכם את עבודת הכהן הגדול וחילופי הבגדים, כדלקמן, 'בשחרית, פושט בגדי חול.. וטובל.. ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו, ושוחט את התמיד, ומקטיר קטורת של שחר של כל יום, ומטיב את הנרות, ומקטיר אברי התמיד עם החביתין והנסכים ומקריב הפר ושבעה כבשים של מוסף היום'. עד כאן עבודה רגילה כמו בכל יום קדוש.

'ואחר כך, מקדש ידיו ורגליו ופושט את בגדי הזהב וטובל.. ולובש בגדי לבן ומקדש ידיו ורגליו ועובד עבודת היום, היינו כל הוידויים עם ההגלה וזריקת הדמים בפנים והקטרת קטורת בקודש הקודשים. ומוסר השעיר לשלחו, ומוציא אימורי הפר והשעיר הנשרפין, ומוסר שארן לשריפה'. כאן הסתיימה כניסתו העיקרית לקודש הקודשים, בבגדי לבן.

'ואחר כך, מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי לבן וטובל.. ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו, ומקריב שעיר חטאת של מוסף היום ואילו ואיל העם, ומקטיר אימורי פר ושעיר הנשרפין ומקריב תמיד של בין הערבים'.

לעת ערב, עליו להיכנס שוב לקודש הקודשים, כדי להוציא את הכף והמחתה. 'ואחר כך, מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל.. ולובש בגדי לבן ומקדש ידיו ורגליו, ונכנס לקודש הקודשים, ומוציא משם את הכף ואת המחתה, ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי לבן וטובל.. ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו, ומקטיר קטורת של בין הערבים של כל יום, ומטיב את הנרות, ומקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב ולובש בגדי חול ויוציא'. מסכם התורה תמימה, 'ונמצא שבכולל היה טובל חמש פעמים, ומקדש עשרה פעמים.. שלכל טבילה היה מקדש ידיו ורגליו, חד קידוש אפשיטה וחד אלבישה'. השאלה, מדוע לקדש ידים ורגלים על פשיטת בגדים?

המלאך לבוש הבדים

כתב רמב"ן, בביאור סוד בגדי הבד, 'וסודם כמו האיש לבוש הבדים, ולכך הודיעו כי בגדי קודש הם. ובויקרא רבה כא' יא', כשירות של מעלן כך שירות של מטון, מה שירות של מעלן, איש אחד בתוכם לבוש בדים, כך שירות של מטון, כתונת בד קודש'. כמו המלאך בשמים, כך גם הכהן הגדול בעבודתו, לבוש בדים. על איזה מלאך מדובר? זה שהזכיר יחזקאל בנבואתו, ט' ג', '..ויקרא אל האיש הלבוש הבדים אשר קסת הסופר במתניו'.

פירש המלבי"ם, '..שהוא המלמד זכות'. מצודת ציון פירש, 'בדים, פשתים, כמו מדו בד'. אז בד זה פשתן, אבל מה כל כך מיוחד בפשתן, שהמלמד זכות לובשו?

המלאך לבוש הבדים הוא גבריאל, כאמור בבראשית רבה כא' ה', מוזכר גם בדניאל י' ה', 'ואשא את עיני וארא והנה איש אחד לבוש בדים ומתניו חגורים בכתם אופז'. פירש רש"י, 'כתם, לשון קבוצת זהב'. אצל יחזקאל, היה במתניו קסת סופר, ואצל דניאל יש זהב במותניו. מה פשר הדבר? פירש המלבי"ם, '..בגדי פשתן לבנים מורה על נקייתו מן החומר.. שמצד קבלת השפע יקבל חסד ורחמים, שזה מרומז בלבוש הבדים הלבנים, וממתניו ולמטה הוא הכתם אופז, שהזהב מורה דין, שהוא מצד המקבלים אשר למטה'. הבד הלבן מבטא נקיות מחומר, ומליאות בחסד וברחמים. הזהב מבטא את צמצום האור, לפי יכולת המקבלים. כך גם קסת הסופר, שמשמש לצמצום האור העליון, לאותיות גבוליות, כדברי ריש לקיש, דברים רבה ג' יב', 'התורה שנתנה למשה, עורה של אש לבנה, וכתובה באש שחורה..'. העור הלבן שסביב כל אות בספר תורה, רומז לאור האינסוף, ואילו האות השחורה, מצמצמת ומגלה מעט, מהאור הלבן הסובב אותה.

המשנה, יומא לד:, מכנה את בגדי הבד, 'בגדי לבן'. לומר לך, ענינם של בגדי הבד, הוא בלבנוניותם. אכן, מתאים לכהן הגדול הנכנס לקדש הקדשים, ללבוש בגדי בד לבנים. אבל בד לבן אפשר לעשות גם מחומרים אחרים, אז מה הענין בפשתן דוקא?

אלא פשתן

אומרת המשנה, יומא לד:, 'הביאו לו בגדי לבן, לבש וקדש ידיו ורגליו. בשחר היה לובש פלוסין.. בין הערבים הנדויין..'. פירש רש"י, 'בשחר, בגדים שלובש.. היו מפשתן של מדינת פלוסין, שהוא חשוב ומעולה. ובין הערבים, בגדים שלובש להוצאת כף ומחתה, הנדוין, שהיו מפשתן של ארץ הינדוין, והיא ארץ כוש'. מנין שהבגדים בהם נכנס בשחר, לעבודה בקדש הקדשים, צריכים להיות מבד מובחר? 'אמר רב הונא בריה דרב עילאי, אמר קרא, בד בד בד, מובחר בבד'. הפסוק שהזכרנו בפתח דברינו, חוזר ארבע פעמים על המילה 'בד', לומר לך, שבגדי העבודה צריכים להיות מבד מובחר. גם היום, כשרוצים לומר על בד שהוא מובחר, אומרים, זה בד בד. אבל למה הבד בשחר צריך להיות מובחר? אמנם פשוט הוא, שהכניסה בשחר היא הכניסה העיקרית, שהרי זו שבין הערבים, לא נועדה אלא להוציא את הכף והמחתה. אבל זה נשמע כאילו אומרת התורה, יותר בד, יותר בד. מדוע? ובכלל, מה הענין בפשתן?

בעת העתיקה, נחשב הפשתן, לבד חשוב. כשפרעה מגדל את יוסף, מספרת התורה, בראשית מא' מב', 'ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף, וילבש אותו בגדי שש..'. הם בגדי פשתן, ופירש רש"י, 'דבר חשיבות הוא במצרים'. אחד הנהרות שמתארת התורה, בראשית ב' יא', 'שם האחד פישון..'. פירש רש"י, 'הוא נילוס.. שהוא מגדל פשתן, שנאמר על מצרים (ישעיה יט') ובושו עובדי פשתים'. הנילוס נקרא על שם הפשתן, והמצרים מכונים עובדי פשתים. ראו כמה חשיבות קיבל הפשתן.

השאלה היא, האם חשיבות הפשתן היא חיצונית או שמא יש לו חשיבות בקדושה? אומרת המשנה, שבת ב' ג', 'וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן'. בירושלמי שם, 'אמר רבי לעזר, מן המשכן למדו, דכתיב את המשכן תעשה עשר יריעות, שש משזר'. המשנה אומרת, שטומאת המת באוהל, מטמא את כל מי ומה שבתוך האוהל, אבל לא את האוהל עצמו, חוץ ממקרה בו האוהל עצמו עשוי מפשתן, שאז גם האוהל עצמו מקבל טומאה. עתה כבר לא נותר ספק, לפשתן יש מעמד מיוחד בקדושה. שהרי טומאה אינה שייכת אלא היכן שהיתה קדושה ונעלמה. אם אין טומאה, סימן שמעולם גם לא היתה קדושה. האוהל היחיד שנטמא, מכל הבדים העשויים מהצומח, הוא אוהל שעשוי מפשתן, משמע, לפשתן יש כח סגולי בקדושה. הוסיף ר' לעזר ואמר, שלמדו זאת מאוהל המשכן, שהיה עשוי דוקא מבד הפשתן, המכונה 'שש'. ראייה זו, מעצימה את שאלתנו, מה פשר סגולתו הרוחנית של הפשתן?

בין שני הבדים

התורה נוקטת במילה 'בד', גם בהקשר של כלי המשכן, אך במשמעות שונה לכאורה. כך נאמר, שמות כה', 'ועשית בדי עצי שטים וציפית אותם זהב.. לשאת את הארון בהם..'. שני הבדים הם שני מוטות מצופים זהב, המצויים משני צדי ארון הברית, ומיועדים לכאורה לנשיאת הארון. אבל הגמרא אומרת, סוטה לה.. שבעת חציית הירדן כשנכנסו ישראל לארץ, 'נשא ארון את נושאי ועבר'. היינו, אחזו הכהנים בבדי הארון לשאתו, ומצאו עצמם, נישאים על ידו. על פי זה, בדי הארון, הם כמו ענפי הארון, המאפשרים להיאחז בו ולהינשא על ידו.

ההבנה הזו מתחזקת לאור התיאור, מלכים א' ח', '...ויראו ראשי הבדים מן הקדש..'. פירש רש"י, 'דוחקין ובלטין כעין שני דדי אשה, כענין שנאמר (שיר השירים א' יג), בין שדי ילין'. היינו, כשעמד ארון הברית בקודש הקודשים, היו בדיו מגיעים עד לפרוכת, ונראים מהקודש, כמו מניקים את הקודש וכל מה שבהמשך המשכן. לפי זה, הבדים אינם מיועדים רק לנשיאת הארון, שבכלל היה נושא את נושאי, אלא שבנשיאת הארון, באחיזתם בשני בדיו, היו הכהנים מתקשרים ומתחברים ויונקים מאורו של הארון, ומאירים באורו, לכל עם ישראל. וכן בעת חנייתו בקודש הקודשים, היה הארון מניק את ישראל וממילא את העולם כולו, על ידי שני בדיו.

עם כל ההבנה הקדושה הזו, איננו מבינים מה הקשר בין לבוש הבד של הכהן הגדול, לבדי ארון הברית? יש מי שיאמר, מנין לך שיש בכלל קשר? ובכן, מעבר לקשר המילולי, בכינוי המשותף 'בד', מרכזיותם העצומה של הבדים בעבודת הכהן הגדול ביום הכפורים, מחזקת את המחשבה שאכן יש קשר עמוק בין לבוש הבד, לבדי הארון. כך מתארת המשנה, יומא נבב, את כניסתו של הכהן הגדול בין שתי הפרוכות שהבדילו בין הקדש לקדש הקדשים, כדי להקטיר את הקטורת לפני ולפנים. 'מהלך ביניהן עד שמגיע לצפון, הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרוכת, עד שהוא מגיע לארון, הגיע

לארון, נותן את המחטה בין שני הבדים, צבר את הקטורת על גבי גחלים ונתמלא כל הבית כולו עשן..'. המקום המדויק בו היה מקטיר את הקטורת, הוא בין שני בדי הארון. יתירה מכך, הגמרא שם שואלת, אם התיאור מתייחס לבית ראשון או שני, 'במקדש ראשון, מי הוו פרוכת? אלא במקדש שני, מי הוו ארון..?' כלומר, בבית ראשון לא היה שם פרוכות אלא קיר, ובבית שני, כבר נגזז הארון, אז על איזה מקדש מדברת המשנה? עונה הגמרא, 'לעולם במקדש שני. ומאי הגיע לארון, מקום ארון, והא קתני.. לבין שני הבדים? אימא, כבין שני הבדים'. הגמרא מסבירה, שבמשנה מדובר על בית שני, וכשנאמר שמקטיר את הקטורת בין שני בדי הארון, הכוונה היא שהיה מכוון למקום שבו היו אמורים להיות בדי הארון, לולא נגזז. ללמדך, שההקטרה בין שני בדי הארון, הינה מהותית ועקרונית, ולא ענין טכני בלבד, עד שאפילו כשהארון גנוז, על הכהן להקטיר במקום בו בדי הארון אמורים היו להיות.

אז הוא נכנס בבגדי בד, ומקטיר בין שני הבדים, וכי מקרה הוא? מה פשר הענין? לכאורה, בדי הארון מצמצמים את אורו, לפי יכולת הקיבול של המקבלים, ואילו הבד הלבן, מבטא את הלבנונית העליונה לפני צמצומה, האם אין אלה שתי תנועות הפוכות?

חרב אל הבדים

ירמיהו הנביא, נ' לו', מתנבא על נפילת בבל, 'חרב אל הבדים ונואלו..'. פירש רש"י, 'אל הבדים, אל הקוסמים שלה. ונואלו, בקסמיהם..'. היינו, לא יושיעו לבלל קוסמיה. מוסיף רש"י, 'ודומה לו מפר אותות בדים (ישעיה מד' כה') וכן תרגם יונתן, על שם שבודים ואומרים דברי כזב'. וכן פירש שם בישעיהו, 'הם החוזים בכוכבים.. ועל שם שפעמים הרבה שהם מכזבים, קורין אותם בדים..'. מצודת ציון פירש, בישעיהו שם, 'ענין כזב הבדוי מן הלב, וכן בדיך מתים יחרישו (איוב יא' ג'), וחוזי הכוכבים יקראו כן, כי על פי הרוב ידברו כזב הבדוי מן הלב'. המילה בדים מקבלת כאן משמעות חדשה, שנראית לחלוטין לא קשורה, לשון של בודה דברי כזב מליבו, ממש לא מתאים לבגדי הבד.

המלבי"ם פירש על הפסוק באיוב, 'בדיך. המחשבות, וכמו שבאילן, יש בדים וסעיפים, והבדים עבים מן הסעיפים, ומורה על העץ העב שיוצא אצל השורש לבדנה, כן בהשאלה על המחשבות. "סעיפים שנאתי", "ברוב שרעפי בקרבי", מציין המחשבות הקטנות המפוצלות ומתפשטות, ובדים, מציין העיונים הרמים ומחשבות גדולות'. אם כך, בדים הם מחשבות, אבל לא הקטנות המפוצלות, אלא הגדולות והקרובות יותר אל השורש. לכן הן נקראות בדים, משום שהן 'אצל השורש לבדנה'. על פי דברי המלבי"ם נוכל לומר, שבד לבן הוא מחשבה שורשית, המתקרבת לשורש העליון, הנמשל לצבע הלבן, בהחלט מתאים לכניסה לפני ולפנים, לקדש הקדשים, למקום השורש.

ההבנה שהמילה בד קשורה גם למילה בודד, מצויה בגמרא ברכות סג:, 'הסכת, עשו כתות כתות ועסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, כדרכי יוסי ברבי חנינא דאמר, מאי דכתיב חרב אל הבדים ונואלו? חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים

שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה ולא עוד אלא שמטפשים.. ולא עוד אלא שחוטאים..'.
דרש ר' יוסי בר' חנינא את דברי ירמיהו הנביא, לענין לימוד תורה. מי שלומד לבד,
יתקשה מאד להגיע לליבון הסוגיה, ולכוון לאמיתתה של תורה. את המילה בדים פירש,
שלומדים לבד. מה הקשר לפשתן המכונה בד?

בד בבד

הגמרא בזבחים יח: שואלת, 'ממאי דהאי בד, כתנא הוא?' מנין לנו שבד הוא פשתן?
'אמר רבי יוסי ברבי חנינא, דבר העולה מן הקרקע בד בבד'. אותו ר' יוסי מפרש גם כאן,
את המילה בד מלשון לבד, והפעם כשהוא מתייחס לבד הפשתן עצמו. מה הקשר בין
פשתן לבדד? הסביר רש"י, 'קנה יחידי מכל גיזעי ואין ב' קנים עולים מגזע אחד'. הפשתן
עולה קנה אחד בודד מכל גזע, כך הוא גדל באופן טבעי, ועל שם זה הוא נקרא בד.

הביטוי בד בבד, נמצא גם בענין הקטורת, שמות ל' לד', 'ויאמר ד' אל משה, קח לך סמים
נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה, בד בבד יהיה'. פירש רש"י, 'אלו הארבעה.. יהיו
שיוין משקל במשקל, כמשקלו של זה כך משקלו של זה.. ולשון בד נראה בעיני שהוא
לשון יחיד, אחד באחד, יהיה זה כמו זה'. מקור דברי רש"י, בדברי רבינא, כריתות ה.,
'ומאי בד בבד, אמר רבינא שלא יניח משקל במשקל וישקול'. ארבעת הסממנים האלו,
באים במשקל שווה, כאמור בכריתות ו., 'תנו רבנן, פיטום הקטרת, הצרי והציפורן
והחלבנה והלבונה משקל שבעים של שבעים מנה'. לכאורה, היה אפשר לשקול אחד
מהם, ואז לשקול את השאר כנגדו, על זה אמרה תורה, שיש לשקול כל אחד מהם לבדו,
ולא זה כנגד זה. מכל מקום, רואים אנו שהלשון בד, באה מלשון בדד, יחיד, וגם הפשתן
עצמו מכונה בד, על שם שהוא גדל בסגנון בדדי, קנה אחד מכל גזע. מה הקשר בין
הבדדיות של הפשתן, לעבודת הכהן הגדול ביום הכפורים? מדוע הבד חשוב לכפרה?

בית הבד

המשנה, שביעית ח' ו', מכנה את מקום סחיטת הזיתים בית הבד. 'ואין עושין זיתים בבד
ובקוטב, אבל כותש הוא ומכניס לבודידה. ר' שמעון אומר, אף טוחן הוא בבית הבד
ומכניס לבודידה'. המשנה דנה בשינוי שיש לעשות בפירות שביעית בעת סחיטתם.
לתנא קמא, כותשים וסוחטים על ידי בית בד קטן מאד, הנקרא בודידה. לר' שמעון
אפשר לטחון בבית הבד, ומספיק שהסחיטה נעשית בבודידה. מכל מקום, פירש שם
הרמב"ם, 'ובד, שם מסחטת הזיתים'. מדוע קראו למסחטת הזיתים, בשם בד?

בפשטות אפשר לומר, שבזית יש תערובת של גוף ושמן, ואנו רוצים לסחוט ולהוציא
מהזית את התוך הנשמתי שלו, את האור שלו, את השמן שבו, השמן לבד, ללא הגוף.
כשרוצים לבודד את הרכיב הפנימי המסתתר בתוך הגוף של הזית, הולכים לבית הבד,
להוציא את התוך, את השמן. צלילים אלה מתחילים לרמז על סודו של הבד.

חגור אפוד בד

כשדוד המלך מעלה את ארון הברית לירושלים, מתאר הנביא, שמואל ב' ו', 'ודוד מכרכר בכל עוז לפני ד', ודוד חגור אפוד בד'. מה פשר אפוד הבד הזה? פירש מצודת דוד, 'מלבוש עשוי כדמות האפוד של כהן גדול, והיתה מיוחדת להאנשים המתבודדים בעבודת ה'..'. הנה כי כן, המתבודדים בעבודת ד', היו לובשים אפוד בד. כך מצאנו גם בשמואל הנביא, שמואל א' ב', 'ושמואל משרת את פני ד', נער חגור אפוד בד'. וכן מכונים כוהני נוב שהומתו על ידי דואג האדומי, שמואל א' כב', '...ויסב דואג האדומי.. וימת ביום ההוא שמונים וחמשה איש נושא אפוד בד'. פירש רד"ק, 'נראה כי הגדולים בעובדי ה' היו לובשים זה המלבוש, וכן דוד המלך לבשו ביום שהעלה הארון. וכן פירש שם מצודת דוד, '...והוא מלבוש מכובד ילבושו אותו עובדי ה'..'. אפוד בד, היה כמין סינר עשוי מפשתן, שהיה לבושם המכובד של המתבודדים בעבודת ד'.

המלאך לבוש הבדים, היה כביכול לבוש בד בפלג העליון, ואילו המתבודדים בעבודת ד', חוגרים אותו בפלג הגוף התחתון. אפשר משום שבאים לומר, שהם מתבודדים ומתרוממים מעל לארציות, אל עבודת ד' הזכה הלבנה. הדברים קדושים, אבל איך הם פותרים את שאלותינו בענין חשיבות הבד לעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים.

ולא יעלה עליהם צמר

הנביא יחזקאל מתנבא, מד' טו'-יט', 'והכהנים הלויים בני צדוק.. בגדי פשתים ילבשו, ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה.. ובצאתם אל החצר החיצונה, אל החצר החיצונה אל העם, יפשטו את בגדיהם.. והניחו אותם בלשכות הקדש..'. אין זו טעות בציטוט. הנביא חוזר פעמיים על הביטוי 'אל החצר החיצונה', ובהמשך ננסה להבין מדוע. רש"י פירש את הפסוק, 'אל שערי החצר הפנימית, לפני ולפנים ביום הכיפורים. ולא יעלה עליהם צמר. תכלת שהיה במעיל ובאבנט, לא ילבשונו ביה"כ בעבודת פנים'. לא רק את הזהב יש להוריד בכניסה לקדש הקדשים, אלא גם את התכלת. למה?

למדנו בשיעורנו 'פירדת המלך', אורות חיים חגים ומועדים עמ' 119, על פי דברי ספר החינוך, שלכל מין וסוג שבעולם, יש מלאך ממונה בשמים. תערוכת הכלאים כמו כולאת את יכולתו להשפיע על הסוג הכפוף אליו. אבל בבית המקדש, הולכים הכהנים באבנט שיש בו כלאים בדוקא, כדי לומר שהם מצויים במקום שמעל המלאכים. אם כן, יש להבין מדוע בכניסתו לקדש הקדשים, מצווה הכהן הגדול שלא להכנס עם כלאי צמר התכלת שבאבנט, המבטא את רוממות המקדש?

לכאורה יש לומר, שכשנמצאים קרוב לממונים, חשוב להדגיש שבית המקדש הוא מעליהם. אבל כשהכהן הגדול נכנס לפני ולפנים, הוא נמצא בתוך של התוך של העולם, בהיכלו הפנימי של המלך, ולפני המלך, אין ראוי לומר שאתה מעל הממונים, כי זו בושה אפילו רק להעלות על הדעת, שיש להם שם איזו שליטה. שהרי שם הוא כביכול מקום יחידו של עולם שאין עוד מלבדו.

לפני ולפנים

עברו כמעט אלפיים שנה מאז חורבן בית המקדש השני, ואנו אין לנו איך לדמיין את גודל קדושת המעמד, אלא מתוך הרמוז בדברי חז"ל. לפעמים, אנו טועים לחשוב, שגדולת המעמד היתה בעצם העובדה שהכהן הגדול נכנס למקום קדש הקדשים, המקום הקדוש ביותר בעולם. זה נכון, אבל מאד חלקי. מעט מהאור הקדוש שטרם זכינו לטעמו, רמוז בדברי רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, ברכות ז., 'פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים, וראיתי אכתריא-ל, י-ה, ה' צ-ב-אות, שהוא יושב על כסא רם ונשא'. התיאור הקדוש הזה, ממחיש יותר מכל, שהכניסה לקדש הקדשים היתה בעצם עבודה של התעלות פנימית וקבלת השגה עליונה וגדולה. הראייה הנבואית הזו, היא שהביאה את הכפרה לכל עם ישראל, וכפי שממשיך רבי ישמעאל שם ומתאר, 'ואמר לי, ישמעאל בני, ברכני. אמרתי לו, יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך, ויגלו רחמיך על מדותיך, ותתנהג עם בניך במדת הרחמים, ותכנס להם לפני משורת הדין. ונענע לי בראשו'. שימו לב ללשון הכפרה, 'ותיכנס להם לפני משורת הדין'. כניסת הכהן הגדול לפני ולפנים, ההשגה העילאית שזכה לה בכניסתו פנימה, אל מדרגה שמימית שאין בה חטא, היא שהביאה את הכפרה הנכנסת לפני משורת הדין.

כתב מרן הרב קוק, אורות הקודש ג' רכד', 'כשנשמנו של אדם יחידי מתעלה, ומתרוממת בקדושה, הרי היא מרוממת ומעלה עמה את כל התלוי בה ואת כל המתיחש עמה, בין ממעל לה, בין מתחתיה, ומכל צדדיה, לפני ולפניה, מימינה ומשמאלה, והארה חיונית, אורית, אלוקית, מתוספת בכל מערכי עולמים'. כל אחד מישראל, בכל ימות השנה, כשמתעלה הוא בעצמותו הקדושה, מעלה הוא עימו את כל העולם. 'אמנם צריך האדם להיות עוסק תמיד בתורה ובקדושה, במצות ובמדות טובות, בחכמה וברוממות רעיון, בתפלה ובעליצות קודש, בהעמקת אמונה ובמרחב דעה, כדי שימצא את עצמו מוכשר להכרת הרעיון של הופעה זו, עד שידע תמיד ויכיר את העילוי, שהוא מעלה את כל צבאות מעלה וכל צבאות מטה, את כל החיים, וכל מערכותיהם, את כל הגופים ואת כל הנשמות, על ידי מפעליו הטובים ועבודתו בקודש. ואז פעם אחר פעם, אור סליחה ומחילה, אור תשובה וצהלה, יהיה מתגבר בו, ויהיה לברכה בעולם..'

עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, היתה העבודה הישראלית של כל השנה, בפרט בעת ששרתה שכינה בישראל, רק בעוצמה הרבה יותר גדולה, כשליח ציבור, ביום הקדוש, במקום הקדוש ביותר בעולם, שמתעלה נשמתית, למקום כסא הכבוד, עליו יושבת השכינה הקדושה, שורש נשמות ישראל, ובהתעלותו הפנימית, פותח צינור של שפע עצום, שמביא את אור הסליחה והמחילה, את אור הכפרה, לכל עם ישראל.

היסוד הזה, שהתעלות הנשמתית החופשית, המתעלה מעל המציאות וגבוליה, וזוכה להשגה בקודש, היא מעלה עימה את הכל, מצוי בדברי מרן הרב, גם באורות התחיה נו', 'בחופש הנשמה תעלה עמה את כל כוחות החיים המפוזרים והמשתלשלים ממנה, וכולם באגודה אחת יתרוממו למרום הקודש העליון. מדה זו הולכת ומאירה.. כל מה שרזי תורה הפנימיים.. יותר יתגלו ויתפשטו, יותר יוכשרו להיות העסק בהם קבוע ורגיל,

כן תתעלה הנשמה בכלל, ונשמת העולם, אור החיים של השכינה האלוקית, תזהיר יותר, ותגלה אורה על כל הנפשות ועל כל מעשיהן'. המשמעות היא, שכדי להכנס לקודש הקודשים ולכפר על כל עם ישראל, היה על הכהן הגדול להכנס קודם כל, לקדש הקדשים שבתוכו, לפני ולפנים של עצמותו. אולי אפשר להציע על דרך החידוד, שזוהי משמעותו של הביטוי 'לפני ולפנים'. 'לפני', לתוך הפנים שלי, ומתוך כך 'ולפנים', לתוך פנים המקדש, ההתגלות של כסא הכבוד. עתה נוכל להבין את סודו של הבד.

בגדי קודש

למדנו לעיל, שמכל הצומח, רק אוהל העשוי מפשתן, מקבל טומאה. הסברנו שמשמעות הדבר היא, כי לפשתן יש כח בקדושה, כפי שניכר מכך, שאוהל המשכן היה עשוי דוקא מפשתן. עוד למדנו שהפשתן מכונה בד, משום שהוא גדל יחידי, קנה אחד בודד מגזע. ראינו גם שבית הבד מכונה כך, על שם שבו מבודדים את שמן הזית מגופו. וכן ראינו, שהמתבודדים בעבודת ד', היו חגורים אפוד בד, כדוד ושמואל.

התורה מכנה את בגדי הבד, בגדי קודש. כתב מרן הרב קוק, קובץ ב' שמב', 'מוכרחים לפעמים להסיר ממנו לגמרי את ההרגשות הנמוכות, אף על פי שהן משמשות בקדושה לאחרים, וללבוש תחתייהן בגדים רוחניים יותר, מלאים זוהר, יותר אציליים'. הרב מכנה את ההרגשות הנפשיות הרוחניות, בשם בגדים, לבושי הנשמה, ואומר, שיש לפעמים צדיקים, שכדי להתרומם לעבודתם הרמה, צריכים הם להסיר מעצמם לגמרי את ההרגשות של עבודה מתוך יראת העונש כדוגמא, וללבוש תחתייהם בגדים רוחניים יותר, מלאים זוהר, יותר אציליים, הממולאים באהבת ד' עמוקה. גם בענייננו, בגדי הקודש, הם בגדים נפשיים רוחניים שהכהן הגדול מתלבש בהם, כדי להיכנס לקדש הקדשים.

בגדי הבד בסגולתם הרוחנית, מבטאים ומחזקים את עבודת ההתייחדות וההתבודדות של הכהן הגדול. כמו תכונת היחידיות של הפשתן, כמו בית הבד, המוציא את השמן, מתוך הגוף של הזית, כך מתחבר הכהן הגדול לתוך עצמיותו, בהתייחדות פנימית עצמית, עד לגילוי אורו הנשמתי, כפי שכתב מרן הרב, אורות הקודש ג' ער', 'כל מה שהאדם הוא יותר גדול, צריך הוא יותר לחפש את עצמו, יותר מסתרת היא מהכרתו, נשמתו העמוקה, עד שהוא צריך להרבות בהתבודדות, בהתעלות הרעיון, בהתעמקות המחשבה, בהשתחררות הדעה, עד שסוף כל סוף תתגלה אליו נשמתו.. ואז ימצא את אשורו.. והיה קודש'. הכהן הגדול היה מתייחד ומתאמץ להוציא את השמן הכי פנימי שלו, מהמקום הכי עצמי, שאינו נכפל, שאין למדוד אותו ביחס לשום אדם אחר, בד בבד יהיה, כמאמר הפסוק משלי ה' יז', 'יהיו לך לבדך..', וכפי שביארו מרן הרב, אורות הקודש א' צט', '..וההשכלה הנסתרת היא מיוחדת בכל אדם בצורה מיוחדת לו, היא מאוגדת עם העצמיות המיוחדת, שאינה נשנית ונכפלת בשום אופן, ואינה נמסרת בשום הגה והסברה. יהיו לך לבדך'. לכן אומרת התורה, בד בד בד, יותר בד, מובחר שבבד. כלומר, בודד את הטוהר הנשמתי שבך, נקה עוד ועוד, התבודד יותר, כנס יותר לתוך

עצמותך, עלה מעלה מעלה, עוד עולם ועוד עולם, עד שתגיע בתוכך, למקום כסא הכבוד, שבראש העולם השלישי, עולם הבריאה, עליו יושבת השכינה הקדושה, שבתחתית עולם הרביעי, עולם האצילות. ארבע פעמים בד. כמה מתוקים עתה דברי המלבי"ם, שהבד מתאר את המחשבה הקרובה אל השורש, כמו העץ העב היוצא אצל השורש לבדו.

על פי דרך זו, גם שילוח השעיר לעזאזל, נועד לסייע לכהן הגדול, להתעלות במדרגות הנבואה, כדי לזכות להתגלות אור ד' אליו, בקדש הקדשים. על דרך שכתב הר"ן בדרשותיו, דרוש ב', 'לא תבא הרוח מאת האלוקים לנביא מעצמה, אבל יצטרך הנביא לחזר אחריה, לא תושג כי אם בהכניע הטבעים כולם, כדי שתתיחד הנפש ותשיג הנעלם ההוא, והטבע ימאן זה'. כדי לזכות לנבואה, צריך הנביא להכניע את כל טבעו הגשמי הממאן לוותר על מקומו. 'ובעת הילחמו, אי אפשר שתשיג הנפש התבודדות הצריך לזה, בניגוד טבע המציק. ולזה יצטרך שיקבל הנביא דבר נרצה אצל הטבע, כדי שיסכים בהתבודדות ויסיר מהעיק. וזה על דרך שאמר (זהר במדבר רנח): תנו שוחד לסמ'..!'. אומר הר"ן, כשהנביא מבקש להתבודד ולעלות מעל המציאות הגבולית הטבעית, הוא נתקל בכוחות הטבע המתנגדים, ולכן הוא צריך להרגיעם בארוחה קטנה כדי שלא יציקו ויפריעו לו בעבודתו. כן הוא הרעיון על פי הזוהר הנ"ל, במתן השעיר לכח הטומאה, שעל פי דרכנו נוכל להוסיף ולומר, שהוא כדי שלא יפריע להתבודדותו הנבואית של הכהן.

עתה נוכל גם להבין, מדוע מקום הקטרת הקטורת, הוא דוקא בין שני בדי הארון. כשהכהן נכנס לפני ולפנים, והגיע לנקודה הכי טהורה ויחידה בתוכו, לבד שבבד שבו, אומרת לו התורה, את הקטורת שלך, שים בין שני בדי הארון, כי הבד הכי בד בשבילך, עדין לא מגיע למדרגת הבד האלוקי, ליחידו של עולם שאין עוד מלבדו, שהוא מעל לכל תפיסה והבנה, וכמאמר הפסוק, נחמיה ט' ה', 'מרומם על כל ברכה ותהלה'. מה שנחשב לבד המבודד המובחר והנעלה ביותר אצלך, בשבילו יתברך, זה עדין שני בדים, המצמצמים ומגלים את אור האינסוף.

יציאה מעולם לעולם

עתה נוכל גם להבין, מדוע יש ליטול ידים לפני פשיטת הבגדים, בנוסף לנטילה שאחר סיום ההחלפה. ראינו לעיל את דברי הנביא יחזקאל מד', 'והכהנים הלויים בני צדוק.. בגדי פשתים ילבשו, ולא יעלה עליהם צמר, בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה.. ובצאתם אל החצר החיצונה, אל החצר החיצונה אל העם, יפשטו את בגדיהם..'. מדוע חוזר הנביא פעמיים, 'אל החצר החיצונה, אל החצר החיצונה'?

כתב מרן הרב קוק, אורות הקודש ב' שיא', 'כשיוצאים מעולם הקודש אל החול, או להיפך, בלא הדרגה, מתארע לנשמה, מה שמתארע לגוף וחושיו, כשהם יוצאים מן ההיפוך אל ההיפוך, מאפלה לאורה, מחמה לצינה - צער ולפעמים גם נזק'. המעבר מעולם לעולם רוחני, בלא הדרגה, הוא מסוכן ומצריך זהירות גדולה. פשיטת הבגדים,

היא בבחינת יציאה מעולם לעולם. אולי לזה רומז הנביא יחזקאל בלשונו, 'ובצאתם אל החצר החיצונה, אל החצר החיצונה אל העם..'. הלשון הכפולה מרמזת ליציאה מודרגת. הכהן הגדול היה נכנס ויוצא מעולם לעולם בתוך נפשו פנימה, ולא רק ברגליו מחדר לחדר. היציאה לא פחות מהכניסה, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, מצריכה קידוש ידים ורגלים, כדי להגן עליו בשעת המעבר הרוחני מעולם לעולם.

ממשיך שם מרן הרב וכותב, 'שתי הגנות ישנן נגד היזק זה, או לסדר את היציאה בהדרגה, מקודש עליון לקודש תחתון ממנו, וכן הלאה, עד שבאים אל התוכן של חול, זאת היא מדת כל אדם. אבל עוד מדרגה יותר עליונה נמצאת, והיא הרמת כל החול כולו, אל הקודש. זאת היא מדת המעולים שבצדיקים, והמדה הצפויה לעולם בעתידו הנשגב, ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס קדש לד'. אומר הרב, שתי עצות להתמודד עם סכנת המעבר מעולם לעולם. עצה אחת, לעבור בהדרגה. עצה שנייה, תתממש לעתיד לבוא, אז כל החול יתרומם אל הקודש, והמעבר יהיה חלק וללא סכנות.

בדברי הרב אלו, מצוי גם המפתח לפתרון שאלתנו בענין הזהב שבבגדי הכהן הגדול. מדוע דוקא בכניסתו לקודש הקודשים, עליו להוריד את הזהב המזכיר את חטא העגל? מדוע מחויף לקדש הקדשים, אין הזהב מקטרג?

מצילות הסוס קודש לד'

מתוך דברי חז"ל המובאים ברש"י משמע, שלולא חטא העגל, היה מותר להכנס עם הזהב לקדש הקדשים. רק משום קטרוג חטא העגל, על הכהן לפשוט את בגדי הזהב ולעבור לבגדי לבן. איך הדברים מתיישבים עם הצורך ללבוש בגדי בד לבנים, לטובת ההתבודדות והיחוד של הכהן, עד ללובן הנשמתי הפנימי? וכי לולא חטא העגל, הזהב המבטא את הצמצום, לא היה מפריע להתעלות הנבואית המלובנת של הכהן?

חטא עגל הזהב הביא לשבירת הלוחות הראשונות, שהיו גדולות במעלה מלוחות שניות. מתארת התורה את הלוחות הראשונות, שמות לב' טז', 'והלוחות מעשה אלוקים המה, והמכתב מכתב אלוקים הוא, חרות על הלוחות'. לעומת זאת, בלוחות שניות נאמר, שמות לד' א', 'ויאמר ד' אל משה, פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים, וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת'. בלוחות ראשונות, גם חומר הלוחות היה מעשה אלוקים, ואילו בלוחות שניות, הלוחות יוצרו על ידי משה, ורק המכתב היה מכתב אלוקים, מה פשר ההבדל הזה?

מדרגת הלוחות מייצגת את מדרגת העולם. חומריותם של הלוחות הראשונות, אשר נעשתה במעשה אלוקים, בישרה עולם מתוקן, שחומריותו מתעלה לקדושה אלוקית. אבל בגלל חטא העגל, לא זכינו למדרגה זו, והעולם נשאר עולם של חומר הזקוק לתיקון. על כן, חומר הלוחות השניות, היה מעשה ידי אדם. עם ישראל נאלץ לצאת לדרך ארוכה, מלאת מאבקים ומלחמות, התנגדויות והפרעות, שהיו נחסכות לולא חטא העגל. השאלה היא, מה היה בעומק חטא העגל שגרם לאבדה העצומה הזו?

כתב רבי יהודה הלוי, כוזרי מאמר ראשון פיסקה צו', 'חטאת העם היתה.. שיחסו כח אלוקי לדבר אשר עשו בידיהם ומרצונם, בלי אשר באה על כך מצות האלוק..'. הם לא התכוונו לעבוד לעגל מצד עצמו, אלא יחסו לעגל את התגלות האלוקים בארץ. אבל שום דבר בעולם החומר הגבולי, אינו מסוגל לשאת עליו את אור האינסוף, אם הוא יתברך, לא ברא את הפלא של אפשרות החיבור, בין החומר המסוים הזה, אליו יתברך. במילים אחרות, הם הכניסו את הזהב החומרי של העגל, אל קדש הקדשים של עצמותו יתברך, ובזה היה חטאם. לכן, הכהן הגדול יכול ללכת עם בגדי זהב, אבל כשהוא נכנס לקדש הקדשים, מקום היחוד העליון של יחידו של עולם, לשם אסור לו להיכנס בבגדי זהב, כי זה בדיוק מה שעשו חוטאי העגל.

כפי שכתב מרן הרב, לעתיד לבוא, כשהחול כולו יתעלה אל הקודש, והמעבר מעולם לעולם יהיה פשוט יותר, אז אפשר והזהביות תוכל להכנס גם היא למקום קדש הקדשים, וכמו שהתנבא זכריה, 'יד' כ', 'ביום ההוא יהיה על מצלות הסוס קדש לד', פירש מצודת דוד, שמצילות הסוס הם, 'הזגים התלויים בסוס, המקשקשים ומשמיעים קול'. אפילו הם יהיו קודש לד', ולא יפריעו לעבודת ההתבודדות וההתעלות אל הקודש.

התבודדות הרמונית אחדותית

כתב מרן הרב קוק, אורות הקודש ג' רסט', 'יש שעות שאדם חש שנכנס רוחו כולו בקרבו פנימה, מאד הוא מרוכז אז בעצמיותו, העולם החיצוני איננו פועל עליו מאומה, הוא קשור בעומק ההתבודדות הפנימית. אם יבא אחד ויבקררו מבחוץ, לא ידע את העשוי ברוחו, הוא יוכל לדון עליו הרבה מצדו השלילי, איך שאיננו חברותי, איך שהוא מתרחק מן הבריות, ואיך שהכל, כל העולם וכל החיים, הכל מוזר לו'. אומר הרב, הריכוז הפנימי, שאדם זוכה על ידו להתעלות בתוכיות עצמו, ליחוד פנימי באור ד' המתגלה בנשמתו, עלול להיראות כלפי חוץ כמו חוסר חברותיות וניתוק מהעולם והחיים. אבל זה לגמרי להיפך. 'ובאמתיות רוחו בקרבו הוא מרגיש הרמוניה גדולה ואחודה, בפנימיותו טוב טוב לו מאד, השקט הנכסף, שכל העולם רודף אחריו, שרוי הוא אז בתוכו, והוא באמת יושב אז ברומו של עולם. ויש לשער שהנקודה החיה העזיזה שבתוכו, פועלת היא בלא יודעים על הסביבה, יותר ממה שכל אגיטציה רעשנית יכולה לפעול ולעשות'. הוא כאילו מרוחק, אבל בעצם קרוב. כאילו מופרד, אבל מלא באהבה אחדותית והרמונית. כי חיבורו של האדם לשורש הכללי הנשמתי של הנבראים, והשפעתו עליהם, בא מתנועה פנימה, אל התוך הנשמתי, יותר מאשר בתנועה החוצה, בסגנון חיצוני רעשני חברתי.

ממשיך הרב ואומר, שהאמת הגדולה הזו בחיי היחיד, נכונה לא פחות, כשמדובר בחיי האומה. 'וכמו שהדבר נוהג באיש יחידי נוהג הדבר באומה בשלמותה. כשרוח ישראל מתכנס יפה בפנימיותו, הרי הוא מרגיש שלמות עליונה בקרבו, בונה הוא אז עולמו, אינו רודף להיות הומה ושואג בעולם, אבל רוחו בפנימיותו מתרענן, חייו פועמים בחזקה, והוא יודע את כחו, ואז פועל הוא בעולם, על ידי מה שפועל בעצמו'. כשעם ישראל

מתכנס בעבודת הקודש, אל תוך פנימיות נשמתו האלוקית, אל אור השכינה שמתגלה מתוכו, הוא כביכול, עושה פחות גלים רועשים במרחב הבינלאומי, אבל באמת, חייו פועמים בחזקה, הוא מכיר בערך עצמו, ומשפיע על העולם כולו, על ידי מה שהוא פועל בתוך עצמו פנימה.

ממשיך הרב וכותב, 'עת הבנין, ההולכת כעת להתגלות, טרופה היא. אפשר הדבר להתחלף בין נטיה לנטיה. כשאינן ההצעות דיין לברר את האושר של הגברת הרוח הפנימי ושל אושר הריכוז, אז המחשבה משוטטת תמיד רק בעולם החיצוני, משוטטת לבקש אושר ואינה מוצאה'. התקופה של בנין עם ישראל בארצו, של ביסוס מדינתו, היא תקופה מאד לא רגועה. לפעמים צריכים עבודת ריכוז פנימי, ולפעמים עבודה חיצונית. אבל כשעם ישראל אינו יודע להכיר בערכו של הריכוז הפנימי והאושר הגדול הצפון בו, הוא כל הזמן משוטט בעולם החיצוני הבינלאומי, תולה את אושרו ביחסי חוץ מפותחים, ואינו מוצא את אושרו.

מסיים הרב, 'כעת העבודה דרושה להחיות הרבה את רוח ישראל פנימה, להשתמש בכל הכוחות, בין הפנימיים בין החיצוניים, לצורך ריכוז הרוח, וההערות תלכנה עד כדי הרגשה של הוד המנוחה הפנימית, וירא מנוחה כי טוב'. אומר הרב, העבודה הדרושה כעת לעם ישראל, היא להחיות את רוחו פנימה. ללמד את העם, שהאושר הגדול, מצוי בתוכיות הנשמטית. שרק אם יתחיל להתרכז רוחנית בתוך עצמו, יוכל לגלות את ההוד, את הערך העצום, של נחת הרוח הפנימית הרגועה והשלווה, היודעת היטב את ערכה העצמי ואת דרכה המעשית, עד שנעשית היא כשירה להשפיע דוקא מתוך עצמותה הרוחנית הקדושה, להטבת כל הבריאה כולה.

ריכוז רוחני לאומי

מדינת ישראל מתאמצת היום ללא הפסק, לרצות את הערבים, לרצות את האמריקאים, לרצות את האירופים, ואפילו עד לאפריקה הגענו. כינון יחסי חוץ עם מדינות ואפילו כושלות, נחשב אצלנו, לקידום נפלא של מדינתנו, אשר בודאי יביא את כולנו לאושר הגדול הנכסף, ומשום מה, האושר הלאומי חומק מאיתנו כל הזמן.

ההיסחפות אחר העולם החיצוני, המכונה באופן מטעה בשם "הסברה", הפכה למעין אליל המולך, הגובה מאתנו מחיר כבד שאין כמוהו. שכחנו איך קוראים לנו, מי אנחנו, מאיפה באנו, ולאן אנו הולכים. מדינת העם היהודי שהביא לעולם את התנ"ך, הפכה למדינה נטולת חזון ומחפשת דרך. באופן אבסורדי, דוקא כשנעשינו יותר "מסבירים", הפכנו לשק חבטות בינלאומי, שכל מדינה באשר היא, מרשה לעצמה לחבוט בו על הדרך, בלי שיגבה ממנה שום מחיר בעבור כך. המצב הזה, מצריך שינוי גדול ומיידי.

אנחנו זקוקים היום לעבודת בד קודש. עבודה של ריכוז רוחני לאומי, התחברות לעצמנו, לנשמתנו, לערכים שלנו, לערך הלאומי שלנו. מספיק לרוץ כל היום לבמות בינלאומיות, כשבארץ, הכל מעורבב ומסופק, ובעיקר מבולבל. נתחיל להתרכז בעצמנו.

החזון החדש

הצבת חזון חדש למדינת ישראל, תשיב לעם ישראל את הריכוז הרוחני העצמי, את הכבוד הלאומי והאמונה בצדקת הדרך, ותרומם את מדינת ישראל לאופקים חדשים בכל מישורי החיים, התרבותיים, החברתיים, הכלכליים והבטחוניים.

בית המדרש הכלל ישראלי של תנועת 'רוח ירושלמית', פועל במקומות רבים בארץ, להנחלת תורתו ומורשתו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, והעמדתה במרכז ההויה הישראלית, מתוך שאיפה להציב חזון חדש עמוק ושורשי למדינת ישראל.

החזון החדש בנוי בעיקרו על מספר מרכיבים.

חזון ישראלי

אנחנו, עם ישראל, שבנו לארצנו כדבר ד' ביד עבדיו הנביאים, על מנת לשוב ולהמשיך את האמירה הגדולה המוסרית, שהתחלנו לאומרה לפני אלפי שנים, והופסקנו באמצע, טרם השלמנו את שליחותנו. כשם שהבאנו לעולם את התנ"ך, את האמונה בא-ל אחד, את כבוד האדם וחרותו, כך עלינו להמשיך ולהאיר את העולם, ולהביאו לתיקונו השלם.

שבנו לכאן, לארץ ישראל, כדי לספוג את אורותיה, ולהתעלות מחדש למדרגתנו הרוחנית הטבעית והאמתית, לטובת האנושות כולה. חזרנו להופיע על במת העמים, כדי למלא את תפקידנו האלוקי, בתור ממלכת כהנים וגוי קדוש. עיני כל העולם נשואות לכאן, למדינת ישראל, לראות כיצד צומח מחדש החזון הלאומי שלנו. האם באמת ישוב עם ישראל להאיר את העולם כאמור בספרי הנביאים? האם יביא את העולם לשיאים רוחניים חדשים כמו בימי פריחתו הקדומה?

נתעשת ונתחבר לעצמנו, נדע ונכיר בעמקות את ערכנו, נתחבר לתפקידנו האוניברסלי, נהיה אור לגוים, בכל מישורי החיים. ממוסר ועד כלכלה חברתית חכמה, מרוחניות עמוקה ועד תפיסה בטחונית אמיצה ומתוחכמת. בכל תחום, בכל נושא שבעולם, נהיה לדוגמא ומופת. ננהיג את עצמנו ואת מדינתנו, מתוך עמקות גדולה של פנימיות התורה, מלאה באהבת כל האדם. על פיה נדע להבין לעומק את מהלך תחייתנו בארץ ישראל, ונדע גם כיצד להוליכה קדימה, שלב אחר שלב, על יסוד האמונה שתחיית ישראל והתגלות אורם במדינת ישראל הריבונית, היא המפתח לתיקון העולם כולו.

כבוד לאומי

תפיסות אידיאולוגיות שגויות, הביאו אותנו לשיפוט מוסרי עצמי מוטעה, הגורם לנו לראות את מאבקנו הטבעי כנגד אויבנו מבחוץ וגם מבפנים, כ"עוולה מוסרית", המטילה "צל כבד" על כבודנו הלאומי. כאילו אנחנו חסרי מוסר, ואויבנו האכזרים, לוחמי חרות גיבורים. העיוות הזה, חלחל גם לעומק החברה הישראלית, וגרם לשפל נורא בדימוי העצמי של כולנו. יתירה מכך, התחלנו להעדיף את חיי אזרחי האויב, ולעתים אף חיי מחבלים, על חיי חיילינו. את ההידרדרות הזו, צריך לעצור ולתקן.

נלבן מחדש את עקרונות המוסר הישראלי, אשר יעמדו גם בקנה המידה של החוק הבינלאומי, ונפעל מתוך אמונה מוחלטת בצדקת הדרך, ללא הלקאה עצמית מעוותת, ועם הרבה כבוד לאומי, למיגור כל אויב המאיים על קיומה של מדינת ישראל,

מדינה חזקה

ההשקעה העצומה בריצוי מדינות חוץ, וההשקעה הגדולה עוד יותר, בנסיון יומיומי אובססיבי לרצות את אויבינו, במהלך הזוי המכונה "תהליך השלום" – חייבים להיפסק. נחנך ונעודד להבנה שעלינו להשקיע בעצמנו, במדינתנו, בפתרון בעיות חינוכיות, חברתיות וכלכליות.

מדינת ישראל עומדת כבר מספר שנים על סף התעצמות כלכלית ובטחונית, אשר עשויה להפוך אותנו ממדינה למעצמה. המעצור הגדול הוא המעצור התפיסתי. יש צורך בשינוי תרבותי תפיסתי, שאין כאן המקום לפרטו, גם בנושאים אלו, כדי לאפשר לעמנו לצמוח ולפרוח.

הנהגה ישרה ומאחדת

הפוליטיקה הישראלית אינה צריכה להיות חיקוי לפוליטיקה העולמית. אנחנו יכולים לנהל פוליטיקה ישרה. עודף קומבינות, הביא את המנהיגות בישראל, לפעולה על פי לחצים. מנהיגות של הישרדות, שאינה עומדת בדיבורה. אנחנו צריכים מנהיגות ישרה, כזו שמה שאומרת היא באמת עושה. חיה על פי אידיאל וחזון אמיתי, ומחויבת לו. פועלת מתוך אומץ גדול, אשר יוכל לבוא, אך ורק מתוך אמונה עמוקה ושורשית.

הדרך המעשית

מתוך גיבוש חברים רבים בתנועה אידיאולוגית מאוחדת, נוכל ליצור כח ציבורי אשר יהיה בעל השפעה על החברה הישראלית. גם אם הדרך לישומו המעשי של המהפך, היא הדרך הפוליטית, האוחזת בידה את כל המערכות במדינת ישראל, ובוודאי דרושה יוזמה גם בכיוון הזה, אך השורש האמיתי ומעיין החיים אשר יניע את התהליך התרבותי, מתחיל דוקא בעבודת הפצה תורנית ציבורית חינוכית עמוקה ומתמדת.

נמשיך ונעצים את פעולת בית המדרש שלנו, לחנך ולעודד, להפיץ ולמלא את הארץ באור של דעת ישראלית עמוקה ומאירה, אשר תביא את השינוי התרבותי המיוחל.

תשובה מאירה ושמחה לכל עם ישראל

להצטרפות לתנועה היכנסו לאתר

שם תוכלו למצוא טופס הרשמה, לצד שיעורים מוקלטים,
אורות לדרך, השיעור השבועי, חוברות, ועוד..

חפשו: רוח ירושלמית
yerushalayim.org.il

אורות לדרך – להתחיל את היום באורות..

10 דקות יומיות מתורת הרב קוק - ישירות לנייד או לתיבת הדוא"ל שלך!
הצטרפו למאות המנויים חינם! שלחו בקשת הצטרפות -

לתפוצה בדוא"ל: orot.laderech@gmail.com

או לתפוצה בווטסאפ: 055-6699477

אורות התשובה

עם ביאור צמאון לא-ל חי

מאת הרב יצחק חי זאגא

המחיר - 50 ₪ השתתפות בדמי משלוח - 10 ש"ח

ניתן לרכוש בשליחת דוא"ל - toratharav@gmail.com

או מסרון לטלפון - 0585-216-216

ליצירת קשר: toratharav@gmail.com או התקשרו למשה: 050-6-238-938